

ARBORISTAS RENATAS

Medžių ir šaknų
priežiūra

MEDŽIŲ INVENTORIZAVIMAS IR ARBORISTINIS ĮVERTINIMAS

Kęstučio g. 41A BEI GRETIMA TERITORIJA, VILNIUS

2024 metai

TURINYS

1 Aiškinamasis raštas

1.1 Trumpa želdynų charakteristika

1.2 Vertinimo metodika

1.3 Detalesnė želdynų charakteristika

2 Teritorijos planas

3 Želdynų inventorizavimo kortelė

4 Fotofiksacija

5 Išvados

6 Rekomendacijos

7 Vertinimą atlikusių specialistų kvalifikacija

1 Aiškinamasis raštas

1.1 Trumpa želdynų charakteristika

Vertintoje teritorijoje (Žr. skirsnį Nr. 2 Teritorijos planas) esančių želdynų charakteristika:

Bendra želdynų būklė:	nepatenkinama
Veja (pieva):	laukinės pievos žoliniai augalai (2 proc.)
Gėlynai:	nėra
Vėjavartos ir vėjalaužos:	nėra
Želdyno inžinerinės dangos:	betoninės šaligatvio plytelės (65 proc.), asfaltas (33 proc.)
Želdyno gamtiniai elementai:	teritorija lygi
Želdyno teritorijoje esantys valstybės ar savivaldybių saugomi objektai ir jų pavadinimai:	<ul style="list-style-type: none"> • gamtos paveldo (medžiai, rieduliai, reljefo formos ir kt.): nėra • kultūros paveldo (archeologiniai, memorialiniai, architektūriniai, inžineriniai ir dailės): nežinoma

Vertinta teritorija Kęstučio g. 41A, Vilniuje. Tačiau užsakovo prašymu buvo vertinta ir aplinkinė teritorija į kurią pakliuvę želdiniai yra pavaizduoti teritorijos plane (Žr. skirsnį Nr. 2 Teritorijos planas).

1.2 Vertinimo metodika

Vertintoje teritorijoje (Žr. skirsnį Nr. 2 Teritorijos planas) želdinių inventorizavimo darbai buvo atliekami 2022 lapkričio bei 2024 metų rugsėjo mėnesiais. Inventorizacija atliekama natūroje apžiūrint kiekvieną želdinių grupę ir (ar) atskirus želdinius, bei užpildant Želdynų ir želdinių inventorizavimo kortelę (lentelę).

Inventorizacija parengta vadovaujantis šiais dokumentais:

- Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. D1-5;
- Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-673;
- Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 206;

Želdynų būklė vertinama 3 (trijų) balų sistemoje, pagal 4 (keturis) skirtingus aspektus:

- I. Medžių genėjimo intensyvumo laipsnis:
  1. laja negenėta arba nupjauta iki 1/3 lajos viršūnės (nepažeidžiant centrinio kamieno) ir šoninių šakų;
  2. nugenėta 1/2-2/3 medžio lajos;
  3. nupjauta visa laja, paliktas tik kamienas.

II. Medžių (krūmų) defoliacijos laipsnis:

1. sąlyginai sveikas ar silpnai pažeistas (defoliacija 0–25%);
2. vidutiniškai pažeistas (defoliacija 26–60%);
3. stipriai pažeistas (defoliacija >60%).

Pastaba. Be medžių defoliacijos gali vykti asimiliacijos aparato dechromacija (spyglių ar lapų natūralios spalvos pokyčiai – pageltimas, parudavimas). Ji vertinama analogiškai lapų defoliacijai.

III. Ligų intensyvumas ir kenkėjų gausumas ir pakenkimo laipsnis:

1. nepakenkti arba silpnai pakenkti kenkėjų ir ligų (lapai ar spygliai sveiki arba ligų ar kenkėjų pakenkta <1/3 jų kiekio);
2. vidutinis pakenkimas (ligų ar kenkėjų pakenkta nuo 1/3 iki 2/3 lapų ar spyglių);
3. stiprus pakenkimas (ligų ar kenkėjų pakenkta >2/3 lapų ar spyglių, arba jie visiškai nuėsti).

IV. Medžio kamieno (žievės) mechaninio pažeidimo intensyvumas:

1. sveiki ir silpnai pažeisti (žaidų nėra arba šviežiai pažeistas (einamaisiais metais) tik nedidelis žievės plotelis (<30 cm²));
2. vidutiniškai pažeisti (yra viena ar kelios kelių metų senumo žaizdos, pažeistas 50–300 cm² žievės plotas, kuris jau gali būti užsikrėtęs medieną pūdančiais grybais);
3. stipriai pažeisti (yra viena ar kelios kelių metų senumo žaizdos, pažeistas didelis žievės plotas (>300 cm²), medžio kamienas intensyviai ardomas (arba jau išpuvusiu viduriu) medieną pūdančių grybų).

Pastaba. Eglė ir uosis yra ypač jautrūs žievės (kamieno) mechaniniams pažeidimams, todėl 1 balu vertinami tik sveiki (nepažeisti) medžiai, o esant bent vienai platesnei negu 3 cm žaizdai jie vertinami kaip stipriai pažeisti.

Jei vertinamo medžio būklę inventorizacijos metu veikia keli veiksniai, pvz., jis genėtas, užpultas kenkėjų, pažeistas ir jo kamienas, tokiu atveju į lentelę įrašomas blogiausios būklės (pažeidimo) balas pagal bet kurį iš paminėtų kriterijų.

Visais atvejais būklė vertinama vizualiai, želdinius lyginant su sąlygiškai sveikais želdiniais. Jei vertinamo medžio būklę inventorizacijos metu veikia keli veiksniai, pvz., jis genėtas, užpultas kenkėjų, pažeistas ir jo kamienas, tokiu atveju į lentelę įrašomas blogiausios būklės balas (pvz., jei genėjimo intensyvumo laipsnis yra 2 balai, defoliacija – 1 balas, o kamieno mechaninis pažeidimas – 3 balai, tai bendra medžio būklė vertinama 3 balais).

Vertinimui naudojami instrumentai: žerglės HAGLOF (slankmatis matuoti kamieno skersmeniui), aukštimitis (aukščio nustatymui) SUUNTO PM-5/360 PC, geodezinė ruletė (matuoti šaknų apsaugos zoną ir lajos projekciją pasaulio kryptį atžvilgiu).

1.3 Detalesnė želdynų charakteristika

Vertinta teritorija Kęstučio g. 41A, Vilniuje, kuriame yra aptariami želdiniai, priklauso Vilniaus Žvėryno mikrorajonui.

Šiaurinėje ir šiaurės rytinėje pusėje aptariama teritorija ribojasi su Kęstučio 41-ojo numerio sklypu ir Latvių gatvės 20A numerio sklypu, kuriuose yra daugiabučiai gyvenamieji namai.

Rytinėje pusėje ribojasi su D. Poškos gatvės 19-ojo numerio sklypu, kuriame yra apleistas medinis gyvenamasis namas.

Pietuose ribojasi su D. Poškos gatvės pėsčiųjų šaligatviu ir gatvės važiuojamąją dalimi.

Vakaruose ribojasi su Kęstučio gatvės pėsčiųjų šaligatviu ir gatvės važiuojamąją dalimi.

Vertinta teritorija lygi.

Vyraujanti medžių rūšis - mažalapė liepa.

2 Teritorijos planas

Žaliu apskritimu ir skaičiumi 1 skliausteliuose pažymėtų medžių būklė vertinama 1 balu (geros būklės želdinys).

Mėlynu apskritimu ir skaičiumi 2 skliausteliuose – 2 balais (patenkinamos būklės želdinys).

Violetiniu apskritimu ir skaičiumi 3 skliausteliuose – 3 balais (nepatenkinamos būklės želdinys).

Pilku apskritimu ir skaičiumi 4 skliausteliuose - 4 balais (blogos būklės želdinys).

Raudonu apskritimu ir skaičiumi 5 skliausteliuose - 5 balais (žuvęs želdinys).

Rudu apskritimu ir būklės balu skliausteliuose - saugomo gamtos objekto statusą turintis medis.

Šalinamas nežuvęs medis inventorizacijos plane atvaizduojamas X kuomet yra šalinamas dėl arboristinių priežasčių. Jei medis šalinamas dėl planuojamų sprendinių, šiame plane tai nežymima.

Medžio būklės kamieno spalvos linija yra nubraižoma medžio lajos projekcija pasaulio šalių atžvilgiu.

Šaknų apsaugos ploto apskaičiavimas: Medžio kamieno $\varnothing \times 12 =$ saugomo šaknų ploto spindulys (R), atidedamas nuo medžio kamieno ašies ir plane žymimas apskritimu raudona brūkšniuota linija.

Reikalavimai saugomam šaknų plotui:

1. Saugomo šaknų ploto koregavimas galimas tik su arboristo leidimu, kiekviena situacija vertinama individualiai.
2. Statinių ir pastatų projektavimas ir statybos darbai judinant gruntą galimi tik pagal arboristo rekomendacijas, naudojant patvirtintas, medžio gerovę išsaugančias technologijas.
3. Saugomame šaknų plote draudžiama kelti ar žeminti esamo grunto lygį daugiau nei 10cm.
4. Kasimo darbai vykdomi tik su kvalifikuoto arboristo priežiūra, rankiniu būdu ar naudojant oro kastuvą.
5. Saugomame šaknų plote draudžiama sandėliuoti statybines medžiagas ir gruntą, įvažiuoti mechanizuotomis transporto priemonėmis ar jas ten statyti.
6. Saugomas šaknų plotas aptveriamas apsaugine, ne žemesne kaip 2 m. aukščio tvora su įspėjamaisiais ženklais. Tvora privalo likti visų darbų metu, net jei dalis darbų patenka į šią zoną

3 Želdinių inventorizavimo ir įvertinimo lentelė

Kęstučio g. 41A, Vilnius

Medžio Nr. plane	Inventorizacijos data	Medžio rūšis lietuviškai	Medžio rūšis lotyniškai	Kamieno diametras 1.3m aukštyje (cm)	Kamieno diametras ties kamieno kakleliu (cm)	Medžio aukštis (m)	Saugomo šaknų ploto spindulys (m)	Lajos projekcija nuo ašies Š/R/P/V kryptimis				Medžio būklės indeksas 1, 2, 3, 4, 5	Abiotiniai/biotiniai veiksmai	Pastabos	Sūdomos/būtinios arboristinės/tvarkymo priemonės
								Š	R	P	V				
1	2	3	4	5	6	7	8	9				10	11	12	13
1	Vertinimas pirmą kartą darytas 2022-11, informacija atnaujinta 2024-09-18	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	26	31	12	3,12	5.5	2	4.5	1.5	2		Augavietė apribota kietųjų dangų iš vakarinės pusės. Rytinėje pusėje, kaimyniniame sklype kuriame yra didžioji dalis augalo šaknyso (šaknų revizija atlikta 2022 gruodį), vyksta sklypo tvarkymo darbai ir statybos. Tai gali stipriai įtakoti medžių būklę statybų metu ir po statybų.	Lajos priežiūros genėjimas. Šiaurinės pusės lajos redukcinis genėjimas iki 20 proc. Augavietės gerinimas. Privaloma apsaugoti šaknyso kaimyniniame sklype (rytuose).
2	Vertinimas pirmą kartą darytas 2022-11, informacija atnaujinta 2024-09-18	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	60	79	16	7,20	8	7.8	7.9	6.3	3		Augavietė apribota kietųjų dangų iš vakarinės pusės. Rytinėje pusėje, kaimyniniame sklype kuriame yra didžioji dalis augalo šaknyso (šaknų revizija atlikta 2022 gruodį), vyksta sklypo tvarkymo darbai ir statybos. Tai gali stipriai įtakoti medžių būklę statybų metu ir po statybų.	Lajos priežiūros genėjimas. Augavietės gerinimas. Privaloma apsaugoti šaknyso kaimyniniame sklype (rytuose).
3	2024-09-18	Mažalapė liepa	<i>Tilia cordata</i>	28	32	8,5	3,36	3.2	2.5	1.3	2.5	3	Lapų nekrozė nuo kelio druskų, ko pasekoje džiūna šakos. 50 procentų lajos sausa. Polajis labai stipriai sutryptas.	Augavietė apribota kietųjų dangų iš visų pusių.	Lajos priežiūros genėjimas. Augavietės gerinimas su viršutinio augalinio dirvožemio sluoksnio pakeitimu naudojant orą kastuvą. Pakaitinis gruntas turi būti geros kokybės juodžemis lapuočiams medžiams. Būklės monitoringas.
4	2024-09-18	Mažalapė liepa	<i>Tilia cordata</i>	32	36	9,5	3,84	3	1.6	2.5	2.7	3	Lapų nekrozė nuo kelio druskų, ko pasekoje džiūna šakos. 50 procentų lajos sausa. Polajis labai stipriai sutryptas.	Augavietė apribota kietųjų dangų iš visų pusių.	Lajos priežiūros genėjimas. Augavietės gerinimas su viršutinio augalinio dirvožemio sluoksnio pakeitimu naudojant orą kastuvą. Pakaitinis gruntas turi būti geros kokybės juodžemis lapuočiams medžiams. Būklės monitoringas.
5	2024-09-18	Mažalapė liepa	<i>Tilia cordata</i>	28	36	8,5	3,36	2.1	2	2.3	2.1	4	Lapų nekrozė nuo kelio druskų, ko pasekoje džiūna šakos. 75 procentų lajos sausa. Polajis labai stipriai sutryptas.	Augavietė apribota kietųjų dangų iš visų pusių.	Lajos priežiūros genėjimas. Augavietės gerinimas su viršutinio augalinio dirvožemio sluoksnio pakeitimu naudojant orą kastuvą. Pakaitinis gruntas turi būti geros kokybės juodžemis lapuočiams medžiams. Būklės monitoringas.

4 Fotofiksacija

Paprastasis klevas (Nr. 1 plane) - turi nedidelį kiekį sausų šakų, laja neproporcinga šiaurės kryptimi. Šalia augantis didesnis klevas šiek tiek užgožia šį. Kamiene matomos nedidelės, negiliai einančios drevės nuo praeityje atliktų pjūvių. Vakarinėje teorinės šaknų apsaugos zonos pusėje yra automobilių stovėjimo aikštelė, likęs žalias siauras plotas stipriai sutankintas. Daroma prielaida, kad visa reali šaknų apsaugos zona yra susiformavusi kaimyniniame D. Poškos g. 19 sklype.

Rekomenduojama atlikti lajos priežiūros genėjimą ir šiaurinės pusės lajos redukcinį genėjimą iki 20 procentų. Taip pat atlikti augavietės gerinimą.

Vertinimas pirmą kartą darytas 2022-11, informacija atnaujinta 2024-09-18

Paprastasis klevas (Nr. 2 plane) - turi nedidelį kiekį sausų šakų, rytinė lajos pusė turi daugiau žaliosios masės (tankesnis šakų suaugimas). Pirmame kodominantiniame išsišakojime iš vakarinės pusės matomas nedidelis trūkis. Pietinėje teorinės šaknų apsaugos zonos pusėje stovi baltų plytų mūro tvora. Vakarinėje teorinės šaknų apsaugos zonos pusėje yra automobilių stovėjimo aikštelė, likęs žalias siauras plotas stipriai sutankintas. Daroma prielaida, kad visa reali šaknų apsaugos zona yra susiformavusi kaimyniniame D. Poškos g. 19 sklype.

Rekomenduojama atlikti lajos priežiūros genėjimą. Taip pat atlikti augavietės gerinimą.

Vertinimas pirmą kartą darytas 2022-11, informacija atnaujinta 2024-09-18

Nr.
3

Mažalapė liepa (Nr. 3 plane) - prasidėjusi lapų nekrozė nuo kelio druskų, 50 procentų lajos sausa. Augavietė apribota kietųjų dangų iš trijų pusių, o dirvožemis prie pat šaknų kaklelio stipriai sutryptas.

Rekomenduojama atlikti lajos priežiūros genėjimą bei augavietės gerinimo (revitalizacijos) procedūras su viršutinio augalinio dirvožemio sluoksnio pakeitimu naudojant orą kastuvą. Pakaitinis gruntas turi būti geros kokybės juodžemis lapuočiams medžiams. Medžio perspektyvumas vidutinis.

Mažalapė liepa (Nr. 4 plane) - prasidėjusi lapų nekrozė nuo kelio druskų, 50 procentų lajos sausa. Augavietė apribota kietųjų dangų iš visų pusių, o dirvožemis prie pat šaknų kaklelio stipriai sutryptas.

Rekomenduojama atlikti lajos priežiūros genėjimą bei augavietės gerinimo (revitalizacijos) procedūras su viršutinio augalinio dirvožemio sluoksnio pakeitimu naudojant orą kastuvą. Pakaitinis gruntas turi būti geros kokybės juodžemis lapuočiams medžiams. Medžio perspektyvumas vidutinis.

Mažalapė liepa (Nr. 5 plane) - prasidėjusi lapų nekrozė nuo kelio druskų, 75 procentų lajos sausa. Augavietė apribota kietųjų dangų iš visų pusių, o dirvožemis prie pat šaknų kaklelio stipriai sutryptas.

Rekomenduojama atlikti lajos priežiūros genėjimą bei augavietės gerinimo (revitalizacijos) procedūras su viršutinio augalinio dirvožemio sluoksnio pakeitimu naudojant orą kastuvą. Pakaitinis gruntas turi būti geros kokybės juodžemis lapuočiams medžiams. Medžio perspektyvumas žemas.

5 Išvados

Bendra medžių augančių Kęstučio g. 41A bei aplinkinėje teritorijoje, Vilniuje, būklė yra vertinama kaip nepatenkinama. Tokios išvados prieita todėl, kad 3 vnt. iš 5 vnt. medžių esančių teritorijoje būklė yra nepatenkinama. Šie medžiai turi sausų ir/ar besikryžiuojančių šakų, neproporcingas lajas, prastas bei apribotas augavietes. Medžiams Nr. 3 ir Nr. 4 prasidėjusi lapų nekrozė nuo kelių druskų dirvožemyje, lajos išretėjusios ir dalinai sausos.

Patenkinamos būklės medis (Nr. 1 plane) turi sausų ir/ar besikryžiuojančių šakų, neproporcingą lają bei apribotą augavietę.

Blogos būklės medis (Nr. 5 plane) turi didelį kiekį sausų bei džiūstančių šakų, apribotą augavietę ir sutryptą polajį.

6 Rekomendacijos

Patenkinamos būklės medžiui (Nr. 1) rekomenduojama atlikti lajos priežiūros bei redukcinių genėjimus. Taip pat augavietės gerinimo (revitalizacijos) procedūras.

Nepatenkinamos būklės medžiams (3 vnt.) rekomenduojama atlikti lajos priežiūros genėjimą bei augavietės gerinimo (revitalizacijos) procedūras su viršutinio augalinio dirvožemio sluoksnio pakeitimu naudojant orą kastuvą. Pakaitinis gruntas turi būti geros kokybės juodžemis lapuočiams medžiams. Taip pat atlikinėti kasmetinį būklės monitoringą dėl galimų pakitimų ateityje.

Blogos būklės medžiui (Nr. 5) rekomenduojama atlikti lajos priežiūros genėjimą bei augavietės gerinimo (revitalizacijos) procedūras su viršutinio augalinio dirvožemio sluoksnio pakeitimu naudojant orą kastuvą. Pakaitinis gruntas turi būti geros kokybės juodžemis lapuočiams medžiams. Taip pat atlikinėti kasmetinį būklės monitoringą dėl galimų pakitimų ateityje.

Lajos priežiūros genėjimas - atliekamas siekiant laiku pašalinti nedideles lajos augimo problemas (pvz. besikryžiuojančias ar sausas šakas). Šis genėjimo būdas leidžia išvengti brangių tvarkymo darbų ateityje.

Lajos redukcinis genėjimas - priemonė skirta medžio stabilumui užtikrinti. Dažniausiai atliekama, kai medžio kamienas ar skeletinės šakos yra pažeistos ir gali neatlaikyti medžio lajos svorio. Yra keletas redukcinio genėjimo būdų: šakos redukcija – kai sutrumpinama neproporcingai ilga šaka; viršūnės redukcija – kai sutrumpinama medžio viršūnė; visos lajos redukcija – kai trumpinamos šakos per visą lajos perimetrą.

Augavietės gerinimas - priemonė skirta užtikrinti, kad augavietė patenkintų medžio poreikius tinkamam dirvožemiui, orui, drėgmei, mineralinėms ir organinėms mitybinėms medžiagoms bei kitus poreikius. Tinkama ir subalansuota augavietė užtikrina joje augančio medžio gyvybingumą ir sveikatą. Augavietės gerinimo priemonės gali būti augavietės revitalizacija (augavietės giluminis aeravimas ir tręšimas), dirvožemio keitimas, viršutinio dirvožemio sluoksnio supurenimas oro kastuvu, kietųjų dangų pašalinimas, mulčiavimas ir kitos.

Būklės monitoringas - procesas, kurio metu stebimas ir vertinamas medžio ar medžių sveikatos ir būklės statusas. Toks monitoringas padeda identifikuoti ligas, kenkėjus, kamieno ar lajos pažeidimus ir kitus veiksnius, kurie gali pakenkti medžiams, o medžiai dėl to gali tapti pavojingi aplinkai. Šis monitoringas taip pat padeda planuoti priemones medžių priežiūrai ir gyvybingumo bei saugumo palaikymui.

Kodominantinių kamienų suaugimų būklės monitoringas - procesas, kurio metu stebimi ir vertinami daugiakamienų medžių suaugimai bei potencialūs plyšimai.

PASTABA: Atliekant visus šiuos darbus rekomenduojama arboristo priežiūra ir konsultacija, kad nebūtų pažeistos želdinių gyvybinės funkcijos ir užtikrintas tinkamas visų rekomenduotų priemonių įgyvendinimas. Saugomo šaknų ploto koregavimas atliekant bet kokius statybos darbus, taip pat galimas tik su arboristo priežiūra ir leidimu. Kiekviena ši situacija vertinama individualiai. Saugomame šaknų plote draudžiama sandėliuoti statybines medžiagas ir gruntą, įvažiuoti mechanizuotomis transporto priemonėmis ar jas ten statyti.

7 Vertinimą atlikusių specialistų kvalifikacija

The International Society of Arboriculture

Hereby Announces That

ISA Certified Arborist ®

By successfully meeting ISA Certified Arborist certification requirements through demonstrated attainment of relevant competencies as supported by the ISA Credentialing Council

The International Society of Arboriculture

Hereby Announces That

Has Earned the Credential

ISA Tree Risk Assessment Qualification®

By successfully meeting ISA Tree Risk Assessment Qualification certification requirements through demonstrated attainment of relevant competencies as supported by the ISA Credentialing Council

